ASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 276. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 276. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 17, 1952. VOL. LX.

ПРЕЗИДЕНТ ВИБРАВСЯ В ПЕРЕДВИБОРЧУ ПОДОРОЖ НА СХІД

Вашингтон. — У середу увечорі президент Труман вибрався в дальшу передвиборчу подорож з промовами в користь демократичного кандидата на президента, губ. Адлея Стівенсона. Цим разом він виїхав до східних стейтів, що їх звуть „Новою Англією", а перша його промова призначена на четвер в місті Гартфорді, столиці стейту Конетикат, це його 101-ша з черги передвиборча промова. Як попередньо оголошено, президент виголосить останню промову в суботу в нюйорській дільниці Бруклин, після чого повернеться до столиці.

З нагоди подорожі президента з агітаційними промовами перед виборами почали надходити телеграми до Білого Дому з протестами проти такої поїздки. Аргументи, які підносять противники такого ділання президента такі, що він, як верховний урядовець цілої країни має обов'язок пильнувати урядових справ і не встрявати в партійну боротьбу. Дехто твердить, що можна б це виправдати поїздки Трумана тоді, коли б він самий кандидував на перевибір. Прихильники політики Трумана виходять з твердженням, що поїздка потрібна тому, що президент хоче відбити напасті республіканців на його адміністрацію і вийти чистим перед історією. Вони вказують на те, що витрати на таку подорож покриває Демократична партія, хоч президент має не тільки право, але й обов'язок обороняти свої зарядження й працю в минулому перед цілою країною. Мабуть в такій думці стовариншення американських залізничих підприємств зробило президентові дар у формі визичування цілого залізничого потягу на час його передвиборчої кампанії.

Айзенгавер повернувся на схід

Республіканський кандидат на президента, ген. Двайт Д. Айзенгавер, закінчив свою передвиборчу агітацію в південних стейтах і повернувся на схід, щоб тут продовжувати свої промови в стейтах Ню Йорк і Ню Джерзі. Його промови в стейті Тексас були відновленням засади збереження окремих прав поодиноких стейтів. Ці засади він вплітав у таких місцях промови, в яких признавав стейтам право до природних багатств. Остання така його промова була виголошена в місті Мемфіс, у стейті Тексас, після якої він виїхав літаком до Ню Йорку, де має свою особисту головну квартиру в своєму мешканні при університеті Колумбія, якого він є президентом. — З нагоди кандидатури Айзенгавера, повстав серед професорського складу цього університету правдивий розлам на два табори. Один табір підтримує Айзенгавера, другий Стівенсона. Жодна група ще не виявила своєї організації і щодня появляються вістки з заявами видатних професорів. Група губ. Стівенсона помістила в великих щоденниках оголошення на цілу сторінку з виясненням причин, чому її члени підтримують губернатора.

Стівенсон не вірить, щоб Айзенгавер міг контролювати республіканців

Сан Франсіско. — Губ. Адлей Е. Стівенсон, кандидат на президента від Демократичної партії, почав справжню атаку на Республіканську партію у своїй промові, виголошеній у Ков Палес в тоні Гері С. Трумана, а не в місійнім тоні, як це він зробив в святині Мормонів в Солт Лейк Ситі. Стівенсон не пощадив нікого, а найбільше дісталося ген. Айзенгаверові, якому він закинув безсильність супроти республіканської „Старої Гвардії", доводячи, що, навіть на випадок його вибору президентом, він не буде спроможний об'єднати ворожі групи в своїй партії. Сен. Ніксонові, республіканському кандидатові на віцепрезидента, він порадив, щоб він „заопікувався більше собою" ніж іншими. Зрештою Стівенсон у своїх промовах на західнім узбережжі обговорює тему „мир і добробут" як підставу розвитку нації, а гостро докоряє Айзенгаверові за його заклик залишити оборону Кореї самим азіятам, коли Айзенгавер, як генерал, знає, що це „неможливе в теперішньому часі".

Гелікоптер не вивіз пошти на час

Ню Йорк. — У середу започатковано постачання пошти з цілої нюйорської території міста при допомозі гелікоптеру, однаке післяполуднева погода не дозволила виконати задуму. На літовищі Ля Гвардія зібралися представники підприємства Ню Йорк Ервей, як власники гелікоптерів, а теж і представники поштового департаменту та Ради Цивільного Літунства, але вони були лише свідками, як несподівано насунулася мряка і перешкодила вилітові гелікоптера, хоч він піднісся був уже вгору.

РОЗЕНБЕРГАМ ВІДКЛАДЕНО КАРУ СМЕРТИ НА ОДИН МІСЯЦЬ

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав припинив своє власне розпорядження з понеділка минулого тижня, щоб відкинути прохання на переслухання засуджених на кару смерти атомових шпигунів Джулиюса й Етелі Розенбергів і дозволив їм внести прохання на повне переслухання у Верховному Суді, заки вони згинуть на електричнім кріслі. Прохання має бути внесене впродовж 15 днів, після чого прокуратор має право внести відповідь на це прохання впродовж десяти днів. Такий дозвіл автоматично припиняє виконання кари смерти для засуджених. Одночасно із припиненням кари Розенбергів, буде стримана кара 30-р...ї в'язниці для Мортона Собела, який був засуджений за допомогу Розенбергам у сповненні їхнього злочину. Вони всі трое були засуджені 5 квітня 1951 р. в нюйорськім окружнім федеральнім суді. Розенбергів приміщено у нюйорській стейтовій в'язниці Сінґ Сінґ, де вони вижидають кари смерти. Якщо б Верховний Суд не був припинив виконання присуду, то первісне розпорядження Суду, яким відкинено прийняти прохання Розенбергів, дало б було урядові право поробити приготування до виконання кари смерти за три-чотири тижні. Так як тепер стоять діла, Верховний Суд може вирішити прохання засуджених щойно за який місяць, і щойно після того прийшла б черга на дальші правні засоби.

Гарриман твердить, що Росія купує на чорному ринку

Вашингтон. — Директор Взаємної Безпеки, Аверел Гарриман заявив, що постанова союзників стримати вивіз стратегічних матеріялів за залізну заслону, спричинила метушню серед совєтських агентів, які намагаються ці матеріяли закупити на чорному ринку. Подрібніші про це А. Гарриман подав у своєму піврічному справозданні з діяльності „Батл Акту", що його схвалив Конгрес для підтримки, поширення і загострення контролі над експортом стратегічних матеріялів у країни совєтського бльоку. Згідно з цим справозданням, совєтські агенти намагаються всюди закупити заборонені матеріяли, пропонуючи за них навіть десятикратно вищі від нормальних цін. Серед пошукуваних для совєтів речей, справоздання називає інструменти для точного міряння, докладні точильні знаряддя та низку незалізистих металів, як алюміній, мідь й інші. Гарриман зазначив, що неможливо мати точного образу просякання матеріялів з чорного ринку на схід, але можна твердити, що дотеперішні обмеження у вивозі стратегічних матеріялів значно сповільнюють потугу військової совєтської промисловости. Одноцушість союзників у стримуванні вивозу до Совєтів має цей наслідок, що за залізну заслону вже не довозиться зброя, амуніція, військовий виряд та речовини для атомової енергії. Також не довозяться матеріяли, що посередньо могли б скріпити військову силу совєтських держав. Усюди скріплено контролювання пачкарства у ці держави. Сорок п'ять держав стримали також вивіз стратегічних матеріялів до Китаю, у зв'язку з підтримкою, що її дає комуністичний Китай комуністичним напасникам в Кореї. За останні чотири роки ведено доходження проти більш, як 200 американських фірм і осіб, що намагалися порушити згадану заборону, й таким чином затримано 264 транспорти на схід, вартістю кількох сотень мільйонів долярів.

Перший публічний показ атомової гармати

Абердін, у стейті Меріленд. — Секретар армії Франк К. Пейс привітав першу атомову гармату в світі на першому її публічному показі, кажучи, що це могутня зброя, яка може принести перемогу на полі бою „мінімальною витратою". Він назвав вихід атомової гармати однією з найважливіших подій останніх років, бо вона „відкриває нові горизонти" в ділянці наземного воювання. — Ці заваги сказав секретар на пробнім полі армії, показуючи придатність гармати і силу трьох найновіших і найважливіших танків. При показі гармати вкладено в неї тільки звичайні гарматні кулі. Хоч гармату випробовано на всі лади, та ще ані разу не вкладено до неї атомової кулі. Офіцери кажуть, що атомова гармата вистрілює кулі з такою точністю, що вони можуть потрапити в головку голки у віддалі до 20 миль. Вона може доконати жахливого знищення серед ворожих лав на полі бою, кажуть офіцери.

Секретар Пейс сказав кореспондентам, що вони будуть повідомлені про час, коли гармата буде готова до вистрілу атомової бомби. Він теж натякнув, що одна складова частина такої кулі вже була випробована успішно в гарматі. З цього заключають, що це сталося під час вправ з атомовими гарматами на Французькому полі в стейті Невада. Саме під час показу нової гармати в Абердін, департамент оборони у Вашінгтоні виявив перед кореспондентами, що Пентагон хоче пред'явити президентові Труманові до затвердження плян вжити атомову гармату у війні в Кореї, коли прийде на це потреба.

Іншому Кеннанові трапилася подібна пригода в Росії, як теперішньому

Вашингтон. — Американський амбасадор до Росії, Джордж Кеннан, не є першим членом тієї родини, що його заборонила Росія вступу до своїх земель. П'ятдесят один рік тому трапилася подібна пригода братові його діда, теж Джорджеві Кеннанові, коли він ще за царських часів подорожував по Росії, вивчав її історію, навчився російської мови і написав книжку про відносини в російськім Сибірі. Коли старший Кеннан хотів відбути третю подорож до Росії, йому відмовив вступу до тої країни царський уряд. Майже пів сторіччя пізніше внук його брата, теперішній Джордж Кеннан написав „Білу Книгу", в якій з'ясував опозицію Америки до становища Совєтської Росії, хоч теперішній російський уряд стоїть на цілком протилежнім становищі ніж колишні царі. Одначе залишилася подібність, а це нехоть, про яку колись писав старший Кеннан. Теперішній Кеннан тільки згадав кореспондентам про теперішню неволю, а вже нові володарі Росії замкнули йому вступ до „своєї" країни.

54,000 корпорацій розв'язано як „неіснуючі"

Олбені, у стейті Ню Йорк. — Стейтовий секретар Тамес Д. Корен розв'язав 54.000 корпорацій, заснованих для різнородних незарібкових цілей, — коли вони не подали до відома, що вони існують і діють. Це сталося на підставі стейтового закону з 1950 р., який передбачував розв'язання, коли уряди членських організацій не дадуть відповіді до 15. вересня 1952 р., чи вони діють. Утримування великого числа зачартерованих товариств, — які не платять податку, приневолює стейт втримувати для них книжки без жадної оплати, тому треба було якось закінчити ці непотрібні витрати. Між товариствами, що їх розв'язано, находяться такі, як Краєве Товариство Виробників, Американський Легіон, Нюйорський Червоний Хрест та Армія Спасения. Урядові розв'язаних корпорацій можуть постаратися за привернення їхнього правного існування, якщо виповнять вимагані умови, передбачені новим законом. Недотримання приписів своєчасного складання справоздань може відбитися на численних наших зачартерованих товариствах.

99 ВІДСОТКІВ ЛЮДЕЙ В ЗДА ВІРЯТЬ В БОГА

Ню Йорк. — Журнал „Католік Дайджест" за місяць листопад цього року вмістив звіт з своїх дослідів над релігійними людьми в цілій країні. На питання, поставлене „чи ви вірите в Бога", відповіли потакуюче 99 відсотків запитаних осіб, а тільки один відсоток людей відповів заперечно.

Китайські націоналісти вбили 2,000 комуністів

Тайпеї, Формоза. — Націоналістичні партизани виконали наскок на острів Нанджіг, що лежить між Шангаєм і Гонг Конгом та під час триденних боїв вбили там дві тисячі червоних, захопивши до неволі одного генерала та 810 полонених. Виконавши своє завдання, партизани вицофалися на свої становища. Про ці бої повідомляє Центральна Пресова Агенція на Формозі.

ШИРОКИЙ ВІДГОМІН УКРАЇНСЬКОЇ ПРОТИСОВЄТСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ В О.Н.

Ню Йорк. — Українська протисовєтська демонстрація, влаштована членами ДОБРУС'у і ОДУМ'у перед будинком Об'єднаних Націй з нагоди відкриття сесії Генеральної Асамблеї та приїзду совєтської делегації, викликала найширший відгомін не тільки в місцевій, але й в краєвій американській пресі і, треба припускати, викличе його теж закордоном. Для прикладу того відгомону наводимо деякі голоси преси:

Н. Й. Таймс з 15-го жовтня пише на 8-мій сторінці в підрозділі: „Росіяни дістали головний удар": „Навіть групи українських емігрантських пікетерів, розставлені через 1-шу евеню на 42 і 45-ій вулицях, мали добродушний вигляд, що був в різкому контрасті до кличів, які вони носили. Головним кличем демонстрації, звернених до делегатів, було: „Якщо ви не припинете комуністичної агресії, комуністи теж вас переміняють в емігрантів, але вже не буде куди втікати"... Росіяни, як звичайно, були головним об'єктом демонстрації, а їхні дипломати, очолювані міністром закордонних справ — Андреєм Вишинським, Андреєм Громико, Валентином Зоріним і Георгієм Зарубіном пройшли через живопліт плякатів з написами: „Російський большевизм означає рабство"! „Большевики за залізною заслоною бояться міжнародної справедливости!" і т. п. Сторожа Об'єднаних Націй, скріплена міською поліцією Ню Йорку, не мала труднощів вдержати демонстрантів під контролею. „Це ще нічого, це тільки розгрівання для цих хлопців, заждіть, аж Асамблея розглядатиме проблеми, які їх печуть!" — вияснювано..."

„Н. Й. Ворлд Телеграм енд Сан" в числі з 14-го жовтня пише: „Сторожа Об'єднаних Націй вдержувала на відповідній віддалі коло 200 антисовєтських демонстрантів, які парадували через 1-шу евеню під залі зібрання та носили плякати проти совєтського міністра закордонних справ Андрея Вишинського і його російських товаришів. Більшу частину демонстрантів становили члени Об'єднання Демократичної Української Молоді..."

„Дейлі Мірор" з 15-го жовтня пише: „Надворі, по 1-ій евеню, антисовєтські українці пікетували з таблицями, домагаючися визволення їхньої батьківщини з-під совєтського панування".

Сталін домагається „народного фронту" в чужих країнах

Москва. — Сталін домагається у своїй промові, щоб комуністичні партії у капіталістичних країнах знову організували „народний фронт" із некомуністичними партіями та разом обороняли „буржуазні демократичні вільності", як права одиниці, свободу преси, зборів та думки. Сталін накреслює також чужим комуністичним партіям, щоб вони завжди обороняли національні права поневолюваних народів, або їхніх меншин. Сталін обіцяє за це підтримку комуністичним закордоном у боротьбі — „за визволення". Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з Москви Гаррісон Е. Салісбері пише з цього приводу, що Сталін надає великого значення праці комуністичних партій поза залізною куртиною, коли він публічно заговорив про їхнє завдання та напрямок їхньої праці. Ця заява Сталіна матиме велике значення в дальшій закордонній політиці Совєтів, бо вже до Центрального Комітету Комуністичної партії вибрані також совєтські дипломати як Андрей Вишинський, Андрей Громико, Зарубін, Малік і Панюшкін, а між совєтською делегацією до ОН знаходяться аж чотири члени Центрального Комітету партії.

Оборонні наради американського і англійського командантів на Мальті

Париж, Франція. — Тут поінформовано, що американський адмірал Роберт Б. Карні, шеф підпорядкованого ген. Ріджвеєві аліянтського південного командування, зустрінеться в найближчий понеділок на Мальті з англійськими військовими командантами, з якими обговорюватиме методи і тактику оборони південно-европейського простору на випадок війни. В нарадах візьмуть участь штабові американські, англійські, французькі, італійські, грецькі і турецькі офіцери. Ціллю нарад є створити постійний апарат, який координував би всі ділянки оборони середземноморського простору.

Швеція переносить в підземелля свою оборону

Стокгольм. — Швеція докладає максимальних зусиль, щоб задержати і заманіфестувати свою невтральність, але тим не менше вона веде інтенсивну оборонну підготовку, — при чому майже в цілості переносить її в підземелля. В гранітних скалах шведського побережжя будуються величезні підземні склади амуніції і зброї, будуються підземні аеродроми, склади харчів, сховища перед бомбами. Навіть для підводних човнів видовбують шведи відповідні сховища в прибережних скелях. Шведи вважають, що велика частина тих їхніх сховищ безпечна навіть перед атомовою атакою.

Французи здали червоним шість застав в Індо Китаю

Ганой, Індокитай. — Війська французького союзу в Індо Китаю залишили червоним шість висунених наперед застав, що стояли коло 90 миль від Ганой. На тих заставах стояли лояльні нерегулярні індокитайські війська. Одну заставу червоні спалили, але там не було жертв у людях. Французьке командування заявляє, що відступ відбувся „згідно з попереднім пляном", а ті війська, що відступили, мають скріпити головні оборонні лінії, що захищають Ганой. Також на інших місцях фронту повідомляють про рух червоних, які хочуть використати „сухий час" до наступу проти провінції Ганой.

Беван не хоче помиритися з Етлі

Лондон. — Англійська Партія Праці хотіла б якось помиритися з лівою опозицією Бевана і запропонувала їй, щоб Беван під час найближчого засідання парляменту сидів на передніх лавках, де звичайно сидять ті, що при найближчій зміні уряду займуть б міністерські теки. — Але Беванів тижневик, що його редагує жінка Бевана, відповів, що немає потреби цього робити, бо в лейбуристській партії нема жадного розбиття. Коли б Беван згодився прийняти пропонування більшости тоді він творив би з іншими партійними провідниками так званий „кабінет у тіні", і міг би промовляти тільки тоді, — коли б йому казали виступати, а так він має повну свободу рухів, коли сидить на задніх опозиційних лавках, — творячи опозицію серед опозиції, хоч і заявляє, що його партія не роздвоєна.

СОВЄТИ В О.Н. ВИСУВАЮТЬ КОРЕЮ НА ПЕРШИЙ ПЛЯН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтські представники в Об'єднаних Націях почали вчора заходи, щоб висунути на перший плян дебат Генеральної Асамблеї, зглядно її комітетів, справу Кореї. Андрій Громико запропонував в Програмовому Комітеті, щоб справу Кореї поставити на перше місце в нарадах комітету політики і безпеки. В пропозиції генерального секретаря Трігве Лі ця справа була на третьому місці. Початково теж американські представники думали висунути справу Кореї на перше місце, але опісля погодилися, щоб дебати над нею відложити аж до часу, як вже буде відомий наступник президента Трумана, отже до часу по виборах в цій країні. За цим промовляло теж рішення міністрів закордонних справ Британії і Франції, які прийдуть на наради Генеральної Асамблеї щойно після американських виборів 4-го листопада. Після пропозиції Громика, щоб справу Кореї поставити на перше місце, американські представники заявили, що вони не будуть настоювати на те, щоб прийняти першу пропозицію з корейською справою на третьому місці. Крім того, державний секретар Дін Ачесон, що мав бути першим промовцем на сьогоднішній сесії Генеральної Асамблеї, тепер є щойно дев'ятим з черги. Совєтські і сателітські представники додали до порядку нарад низку точок з виразними проти-американськими тенденціями. Комуно-чеський представник домагається, щоб в програму нарад включити теж „втручання З'єдинених Держав у внутрішні справи інших країн". Інтересно, що американський делегат не виступав проти пропозиції. Натомість Громико виступав проти точки, в якій закликається чотири великодержави до „виконання їхніх приречень щодо Австрії." Сама Генеральна Асамблея перервала на один день свої наради, щоб поодиноким промовцям дати час і нагоду приготовитися або перевірити їхні заяви.

Аліянти відбили протинаступи червоних в Кореї

Токіо. — Впродовж вчорашнього дня і сьогодні вночі аліянтські війська в Кореї відбили кілька ворожих протинатак на здобуті попередньо аліянтами позиції в „Залізному Трикутнику" на центральному секторі фронту. Під час цеї акції, що належала до найзапекліших в останніх днях, часто приходило до рукопашних боїв. В боях брали участь літаки, танки та артилерія. Ворог втратив 300 вояків тільки під час одної атаки на „Гору Залізного Трикутника" вчора вночі. Південно-корейські війська тимчасом вже цілком очистили „Гору Білого Коня" від ворожих недобитків. З дотеперішнього перебігу боїв виходить, що комуністи були кинули великі сили, щоб здобути і закріпити нові стратегічні позиції на центральному фронті, які панують над традиційними шляхами інвазії на Південну Корею. В цих намаганнях, які не дали їм жадного успіху, вони втратили щонайменше 10,000 вояків.

Маневри аліянтів на ворожій території в Кореї

Корея. — Впродовж останніх чотирьох днів аліянтська фльота перевела звичайні воєнні вправи на ворожій території за фронтовими лініями в Кореї, вводячи цілком в блуд ворога, який прийняв вправи за дійсність. Сконцентрована сила аліянтських кораблів на Японському морі насамперед відкрила сильний вогонь на ворожу прибережну територію 27 миль завдовжки і 35 миль в глибину території. Рівночасно десятки літаків з авіоматок були відгородили цю територію бомбами і кулеметним вогнем. Тоді аліянтські війська на десантних човнах почали вправлятися у висадці, рівночасно з висадкою парашутистів, вертаючись знову на свої бази на кораблях. Ці справи мали дуже реальний вигляд і цілком ввели в блуд ворога, що повірив у справжній десант аліянтських військ за фронтовою лінією.

Ще одному совєтському втікачеві признано право азилю

Франкфурт, Німеччина. — Американський високий комісар в Західній Німеччині повідомив про признання права азилю 23-літньому Павлові Олександровичеві Боднарчукові, молодшому сержантові совєтської армії, який втік на захід цього літа. Боднарчук виконував совєтські окупаційні обов'язки в Австрії та, перебуваючи у Відні, скористав з нагоди і, скочивши до трамваю, переїхав в західні сектори. Він твердить, що впродовж трьох років своєї військової служби в Австрії його ані разу не відпустили додому, що усім совєтським воякам заборонено мати австрійських приятелів та взагалі входити в будь-який контакт з місцевим населенням. Прізвище Боднарчука вказувало б на його українську національність, хоч її в повідомленні не подано.

АНГЛІЯ ВІДКИНУЛА ІРАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ

Лондон. — Англійський уряд ще раз у ноті до іранського уряду заявив, що не приймає нових пропозицій прем'єра Моссадека. Англійський уряд називає іранські пропозиції „нерозсудливими й неприйнятними", бо Англія вже заявила, що не заплатить Іранові $137,000,000, і що домагатиметься відшкодування не тільки за інвестиції в Ірані, але і за передчасне уневажнення нафтового договору. Англія не робить жодних нових пропозицій, тільки вияснює і стверджує своє становище, з'ясоване в нотах ЗДА і Англії до іранського прем'єра 30 серпня. Це становище було таке: Всякі вимоги, — та протипропозиції, — про відшкодування мали б бути вирішені Міжнародним Судом Справедливости, а англійські та іранські представники мали б вирішити, як відновити працю, щоб іранська нафта знову „текла" з іранських нафтових піль. Та англійська нота заявляє, що як тільки Іран згодиться відновити переговори, то зараз почнуться праці, щоб пустити в рух нафтові шиби. Англійський уряд не має нічого проти удержавнення нафтової продукції в Ірані, але ж він має право домагатися відшкодування за інвестиції, що коштували мільярд долярів, та за передчасне перервання нафтового договору.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПЕРЕД СВІТОМ

Члени Демократичного Об'єднання бувших Репресованих Українців з-під Совєтів (ДОБРУС) та Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), що є членом УКК, навряд чи могли вибрати кращу нагоду на свою антикомуністичну демонстрацію, як відкриття Генеральної Асамблеї ОН у новозбудованому приміщенні тої організації в Ню Йорку.

Про саму демонстрацію було повідомлення в попередньому числі „Свободи". Перед відкриттям сесії, як до приміщень Об'єднаних Націй почали приїздити представники 60-ти країн, члени згаданих організацій, що об'єднують колишніх недорізаних большевицькими окупантами невинних українських жертв комуно-російського народовбивства в Україні, з'явились в кількості коло 80 осіб (деякі американські газети подали, що їх було коло 200, зараховуючи до них, правдоподібно й принагідних демонстрантів) перед головною квартирою ОН, тримаючи в руках кільканадцять таблиць з відповідними антисовєтськими написами та масово поширюючи, спеціяльно приготовані на цю нагоду, летючки. „Пане Трігве Лі та представники вільних країн: як довго ви засідатимете в ОН з бандитами з Кремля, що мають на руках неповинну кров наших батьків і матерей!" — говорилось в одній з летючок. Опісля демонстранти були прийняті офіціяльно представником Об'єднаних Націй, якому вручено відповідний меморіял. Під час демонстрації трапився ще й випадок з „самим" колишнім генеральним прокурором і одним з керівників большевицької м'ясорубки в Україні, тепер міністром закордонних справ А. Вишинським, що на смерть перелякався, коли демонстранти намагались доконче вручити йому особисто летючку. Демонстранти теж пригадали світові, що ці „бандити з Кремля" ще не так то давно запивали з Гітлером „брудершафт" і змовлялись з ним проти вільного світу, тому й їх повинна зустріти доля їхніх націстичних спільників з Нюрнбергу.

Треба додати, що демонстрація відбувалася в найбільшому порядку, по всім засадам демократичної практики. Навіть Ню Йорк Таймс, повідомляючи про цю демонстрацію, від себе додає, що українські демонстранти „мали доброзичливий вигляд, в протилежності до кличів, які вони носили".

Це була справжня демонстрація перед світом. Представникам 60-ти країн українці пригадали не тільки большевицькі злочини та змагання українського народу, але й перестерегли їх, що й вони можуть впасти жертвою, якщо засідатимуть і переговорювати з „ґенґстерами з Кремля". Не спільними нарадами, що їх большевики постійно саботують або використовують для своєї злочинної пропаґанди, але тільки новим міжнародним судом над тими злочинцями і змовниками проти людського роду світ може врятувати себе і свою цивілізацію. Це була пригадка дуже на часі і треба сподіватись, що світ її використає та в свій час належно оцінить. Так само представники вільних країн знатимуть, що справжніми представниками українського народу є не ті, що з ласки Кремля та через міжнародне непорозуміння сидять в залі нарад, але ті, що демонстрували, бо тільки вони мають можливість свобідно сказати свою думку в імені поневоленого українського народу.

Вишинський і його „соратники" в Генеральній Асамблеї на смерть перелякались побачивши демонстрантів, зокрема, коли ті намагались вручити їм летючки. Вони, що так багато набрехали на „українських терористів", можливо думали, що тепер їм прийшов кінець. Можливо, що в такій хвилині перед їхніми очима з'явились ще й всі ті мільйони обкривавлених, замучених ними українських жертв з вінницьких та інших масових могил в Україні і каторжних таборів Сибіру. Бо ці жертви будуть їх переслідувати аж доки їхня мученича смерть не буде законно пімщена і доки з їхньої невинної крови не зродиться воля для України.

Це повинні запам'ятати собі народовбивці з Кремля і про це повинен знати теж ввесь світ.

„Земля, перетворена большевиками"

Багате на різні святкування підсовєтське життя, 17 вересня збагатилось ще одним святом: роковинами приєднання західніх областей України до УРСР. Цю дату, 17 вересня 1939 року, коли червона армія вмаршувала в Галичину, совєтська пропаґанда широко використовує для вмотивування своєї окупаційно-русифікаційної політики на Україні. Неспроможна придушити національно-визвольної боротьби, Москва сама стає в позу оборонця національних прагнень, сама, поневолюючи все нові й нові народи, кричить, що вона їх визволяє. Совєтська преса наводить вислови совєтських сановників, які, коли брати їх ізольовано від дійсности, звучать привабливо. Ось заява Молотова:

„Минали сторіччя за сторіччями, а український народ залишався роз'єднаним. Здавалося, безнадійними є мрії українців про воз'єднання свого народу. Однак, з того часу, як Радянський Союз зміцнів і дістав можливість пред'явити права українського народу на утворення радянської держави для всіх українців, мрія українців про національне воз'єднання здійснилась".

Тому теж Сталіна називається „великим збирачем українських земель".

Радянська Україна за 17 вересня повністю присвячена листам галичан, волиняків, закарпатців, які на всі лади розхвалюють теперішнє їхнє життя. В передовій статті „Воз'єднана Україна" цей часопис пише: „В житті українського народу період між 18 і наступним 19 з'їздами партії ознаменувався видатною історичною подією — воз'єднанням усіх українських земель в єдиній Українській Державі — складовій і невід'ємній частині Радянського Союзу . . . український народ перший, слідом за великим російським народом, став на шлях соціялістичної революції і створив свою вільну, суверенну, справді демократичну національну державу".

Депутат верховної ради УРСР, львов'янин Богдан Дудикевич, за вже усталеною звичкою і шаблоном п'ятнує українських націоналістів, як аґентів іноземних розвідок і ворогів свого народу. Його писання, продиктоване, звичайно, йому московською пропаґандою є наслідком переляку окупанта перед все наростаючою боротьбою українського народу за своє правдиве визволення. Не своїм голосом Б. Дудикевич заявляє:

„Невеличка річка Збруч, що протікає по українській землі, довгі десятиріччя, наче кривава рана, розрізувала живе тіло українського народу. Імперіялістичні хижаки Европи і Америки, вороги українського народу разом з кровожадним Ватиканом намагалися перетворити цю річку на межу двох культур. Лакеї іноземних панів, мерзенні покидьки народу — українські буржуазні націоналісти, виконуючи волю своїх панів, з усіх сил намагалися сіяти отруйну ненависть до Росії і російського народу . . . Люті вороги українського народу — допомагали своїм господарям перешкодити воз'єднатися всьому українському народові в єдиній радянській сім'ї . . . Зграя націоналістичних покидьків із шкіри пнулася, щоб серед трудящих поневоленої землі посіяти недовір'я і ненависть до Радянського Союзу . . . Ні золото сейфів міжнародніх розвідок, якими наповнювались кишені ватажків галасливої націоналістичної зграї, ні кривавий терор окупантів — ніщо не могло спинити священної боротьби трудящих за здійснення великих ідей Жовтня в Західній Україні — за воз'єднання її з Радянською Україною в братній сім'ї радянських народів . . ."

Большевицька окупація Західньої України в вересні 1939 року принесла з собою масові арешти української націоналістичної інтеліґенції, конфіскацію і знищення десятиріччями творених національних бібліотек, музеїв і архівів, нарешті терор над Греко-католицькою церквою, єпископи якої загинули на большевицькому засланні. Ці втрати тим болючіші для всього українського народу, що Західня Україна була територією, де зберігалася незаплямлена українська національна ідея, над здійсненням якої тут працювало не лише місцеве населення, а представники всієї України. Траґічна доля Західньої України з другого боку посилила національний спротив, з яким, як бачимо з преси, Москва знову бореться після того як, здавалося, національна ідея була терором придушена назавжди. (Л Л)

Іван Кедрин

Туга за новою людиною

Духова розщепленість української людини та її пручання поміж давніми ідолами, що вона їм поклонялась, — безплідність сучасної української політичної думки й шукання рятунку в концепціях минулого — це була основна думка першого з циклю прилюдних докладів, що їх дає тепер д-р М. Шлемкевич у Ню Йорку та в інших більших скупченнях української громади.

Провідна українська верства на переломі XIX і XX сторіч не була однородна, бо її керівниками, наче символами її духового обличчя, були такі різні духові типи, як Драгоманів, Грушевський, Франко, Єфремів чи Винниченко. Проте вона була однородна й суцільна у спільній духовій плятформі, що нею була туга до волі. Держава була ідеалом і до того ідеалу прямували всі без винятку. Роки 1917-20 дали не тільки коротке почуття сили й тріюмфу, але — в реакції на політичні невдачі й програну визвольницької революції — те почуття слабости, що розбило однородність української духової постави. Постають різні світоглядові типи. Ідеал вільного духа, плеканий у демократичних середовищах, переходить на оборонні позиції, а його керівне колись місце займає ідеал сильної людини, плеканий головно в середовищах української молоді. Сильну людину пропаґує однаково Липинський в оперті на провідну традиційну клясу, як теж Донцов, що пропаґує силу в ірраціональних інстинктах та у волі (хотінні), як рішальному чинникові. Ідеал сильної людини народжувався теж і в хвильовизмі, що шукав визволення з пут політичного й духового натиску. Проте всі ці ідеали, всі ці духові типи показались нереальні, оманні. Тому в другу світову війну українство ввійшло духово ще більше розщеплене. Сучасне українське лихоліття прикметне не тільки політичним поневоленням, але й браком позитивних і творчих духових доктрин. Тому існує нині своєрідне „назадництво" в буквальному розумінні, себто повороту назад до давніх ідолів і давніх рецепт: Липинського, Донцова, Хвильового, або назад до демократичної проблематики з часів української великої революції.

Чи це доцільний шлях до обнови українського духа і до створення нової української людини?

Відповідь заперечлива: Не поворот до давнини, а постання нової ідеї може дати світоглядову базу для української людини 50-их років нашого сторіччя. Плекати цю тугу за новою ідеєю і підготовляти постання її, це завдання української інтелектуальної верхівки.

Такий більш-менш зміст того, згаданого вґорі, безумовно небуденного прилюдного докладу. Можливо, що в цьому нашому змісті дещо спримітизовано, спрощено і через те не віддано думок автора у 100% правдиво, але винуватий тут сам шан. прелеґент. Бо д-р М. Шлемкевич належить не тільки до найкращих сучасних українських промовців-докладчиків, з дійсноподиву-гідною красномовністю, — але й до таких, що їх думку нелегко схопити. Квітистість стилю, повінь поетичних метафор, цитат філософів і письменників, переплітання тексту цитатами віршів, а все це виголошено буквально „одним дихом", у страшенно швидкій мовній формі, — все це ставить до слухача дуже високі вимоги. Слухач захоплений кожним окремим зворотом, кожним окремим реченням, але це точнісько дерева поза котрими втрачається перспективу лісу. І тому після вислухання всього докладу тільки з трудністю можна реконструвати його зміст, хід думок та висновки. Хай ці завваги будуть прийняті шан. прелеґентом, особистим приятелем і однодумцем автора цих рядків, не в зло, а для використання в майбутньому. Українська інтеліґентська верхівка знає вже вартість виступів д-ра М. Шлемкевича і тому й цей останній його прилюдний виступ зібрав і в Ню Йорку і в Нюарку повніську залю. Такі доклади це цілюща вода на байдужність, з якою стрічаємо всі прояви нашої примітивної духової буденщини. Вони потрясають тією байдужністю і кажуть дивитися вглиб. Коли думки таких докладів будуть спрецизовані ще ясніше, хоч би з деякою шкодою для поетичної форми, то загальна користь буде ще більша.

Але це завваги формального характеру. Нам хотілось би передискутувати заторкнені болячки сучасної української духовости. Ось лише кілька думок, що насуваються у зв'язку з тезою і висновком шан. прелеґента — про тугу за новою людиною і новою ідеєю, що має цю людину надхнути. Здається, що даремне стосувати ці тези виключно лише під адресою українського громадянства й української духовости. Духова розсіяність і так зване шукання нових доріг це прикметна риска в усіх народів світу за всі часи, як реакція на великі соціяльні недомагання і політичні невдачі. Можна б наводити десятки і сотні прикладів із всесвітньої історії, починаючи від античних часів, почерез катастрофу мандрівки народів і походу турків на Европу (ренесанс), часи після 30-літньої війни і декаденцію думки пізньої епохи Людовиків у Франції та її відродження у групі енциклопедистів, і духову розтеряність европейських народів під час погромів, що їх їм наносив Наполеон (німецький Фіхте) і духову розтеряність поляків в добі поділів історичної Польщі, і духову катастрофу москалів після катастрофи першої світової війни та большевицької революції, і нинішній стан усіх політичних еміґрацій, що були прогнані по цей бік залізної завіси. Туга за сильною людиною, за якимсь одним вождем, що вивів би український нарід із дому неволі, з якого не зуміла вивести його українська демократія, це була психологічно зрозуміла реакція, тим паче, що примітивністю рецепти („хочу-мушу-здобути", „все для нації" і т. п.) промовляла до розпачливих почувань. Це теж хвороба всіх народів, що програли і тужать за своїм Месією. Поки Франко написав свого „Мойсея", то Словацький мріяв про „Ангеллі", а він теж не був винахідником національного Месії. Зате, здається нам, теза, що треба змагати до якоїсь нової ідеї, яка оформила б нову українську людину, отже створила нову, щойно тоді спасенну українську духовість, здається нам, що така теза і надто ризиковна і надто проблематична. Філософська аналіза суспільних явищ часто грішить тим, що ускладнює проблематику. Здається, що в цьому випадку українська духовість, яка все ще не в силі визволитись з пут психічної реакції на політичну поразку, визволиться з тих пут, коли поглибиться політична освіта верхів і коли перебування української еміґрації в середовищі західних народів поможе визволитись з хиб провінційного примітивізму, що ним страждала українська політика минулого. Можливо, що саме тоді можна буде говорити про „нову духовість", але вона не мусить прийти аж у висліді народин і перемоги якоїсь нової, небувалої досі ідеї. „Ніщо нового під сонцем", тим паче під сонцем половини двадцятого сторіччя. Не віримо в народини такої всецілющої нової ідеї, бодай сильно сумніваємось в її народинах. І гадаємо, що українська духовість може переродитись і що ідеал волі може бути здійснений не конче аж дякуючи новій ідеї. Очевидно, що не вільно робити давніх помилок, так само в ділянці духа, і треба потрясати громадою, щоб вона зрозуміла, яким фальшивим ідолам поклонялась. Зміняться напрямні, що ними ступала і все ще ступає українська людина у своїх змаганнях до політичної свободи і тоді можна буде осягнути і свободу. Просто: вчитися на помилках рідної і чужинної історії і стати мудрішими. Може це найкраща і найпростіша нова ідея, яка може спасти й обновити українську духовість.

Культурно-виховна Рада

Між резолюціями, що їх прийняв П'ятий Конгрес Американських Українців для рятування культури й дітвори, точка 6 постановляє:

„П'ятий Конгрес доручає новому проводові створити Українську Культурно-Виховну Раду в Америці з представників культурно-освітніх, наукових і мистецьких установ загально-американського значення. В тій цілі має бути покликана Культурно-Освітня Комісія. Вона подаватиме свою опінію в усіх культурних, освітніх і мистецьких справах, що входять в обсяг діяння Конґресового Комітету і буде господарем фонду, призначеного на культурні й наукові потреби, поки буде створена на американській землі Українська Культурно-Виховна Рада."

Дуже важно було б прискорити оснування тієї Ради, щоб якнайкоротше тривала теперішня непродуктивна, перехідна, стадія. Справа не в подаванні опінії, а в великій організаційній праці, яку треба чимскоріш починати. Ось із осіннього сезону, такого важного для шкільних справ, минув уже місяць вересень і велика частина жовтня, а організації, що повинна керувати ними, й досі немає.

Саме шкільні справи вимагають негайного почину й рішучої діяльности, бож це початок шкільного року. Тепер пора звернутися до більших і менших громад із авторитетним фаховим зазивом, щоб організували — де їх досі немає — нижчі курси українознавства для шкільної дітвори, вищі курси українознавства для доростаючої молоді (це в порозумінні з Пластом і СУМ-ом) та дитячі садки для наших найменших. Із закликом до великих громад — підготовляти справу оснування різних фахових курсів, прим., декляматорських. Подати для всіх цих починів точні фахові поради і завести з цею ціллю переписку. Також важно було б негайно звернутися до всіх наших громад із закликом закладати (або доповняти існуючі) бібліотеки для дітей, молоді та старших у першу чергу з ділянки українознавства. Рівночасно подати всі потрібні в цій справі поради та списки книжок із цінниками. Дуже злободенна також справа шкільних підручників, а то й методики навчання.

Це все слід робити тепер, а не колись, бо шкільні справи тісно зв'язані з початком шкільного року. Культурно-Виховна Рада внесла б своїм авторитетним і фаховим виступом велике оживлення в справи виховання нашої дітвори й молоді, якщо вона приступить до праці тепер, а не десь у зимі, коли шкільні справи стратять чимало на актуальності.

В ділянці культури є ще більше злободенних справ, що ждуть, щоб їх зрушити з місця. Хоч би преважна справа підготови видавництва, що приступило б до перевидання найвартісніших творів наших давніших і сучасних письменників та декотрих популярних творів наших учених. Або тісно з цим зв'язана справа поширення книжки серед наших громадян на всьому просторі ЗДА і в інших краях Америки, де є наші громади. Також справа перевидання цінніших з-поміж тих музичних творів, що лиш у одному чи кількох примірниках збереглися з-перед 2 світової війни — і видання досі не друкованих. Або справа кращого познайомлення Америки з нашим мистецтвом і передовими мистцями. Чи зазив до всіх наших громад підвищити мистецький рівень імпрез. Чи заклик до них пильнувати, щоб у місцевих публічних бібліотеках основували (чи доповнювали) серед різномовних відділів також українські відділи. І врешті важна і важка справа підготови урухомлення нашого театру та Капелі Бандуристів.

Для обох ділянок, культури і виховання, конче треба заанґажувати по одному меткому урядовцеві з-поміж знавців цих справ, для цілоденної праці, бо вечірні та принагідні співпрацівники не змогли б вести й допильнувати всього. Гроші на їх удержання й на інші, куди більші видатки для справ школи й культури мусять знайтися. Культура — підмурівок для політики. Якщо її занедбати, не стане згодом людей для політики, бо не буде в них української душі.

Гостротою актуальности культурні справи недорівнюють у цю хвилину шкільним. Тому насувається сама собою така розв'язка: Якщо є якісь поважні труднощі з оснуванням цілої Культурно-Виховної Ради, урухомити негайно Виховну Раду, щоб вона вже приступила до праці.

М. Заклинський

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(7)

Прийшовши трохи до пам'яти по першому переполосі, ми починаємо веселіше дивитися на життя і навіть набираємо відваги. Я, наприклад, одного ранку заявляю, що йду до Ревуци.

— Чого? — питають мене здивовано.

— Та йду, щоб що-небудь довідатись. Адже живемо, як у мішку.

— То вже ліпше їдьте до Банської Бистриці, — іронічно радить Іван Антонович: — там більше можна довідатись . . .

— Дякую за пораду, але мені поки що і Ревуци досить.

— Та певне, що для того, щоб вас посадити, і Ревуци буде досить . . .

— Не бійтесь, не посадять!

— Овва! Напевне перше спитають у вас дозволу . . .

— Навіть не спитають! Чого ж би мене мали садити?

— Дивіться, дивіться! Вона вже цілком по-словацьки думає: „чого ж би мене мали садити?" Ось, як зустрінетесь з „землячками", то вони вам пояснять! . .

Але я таки рішаю йти. В компанію мені зголошується Зіна, а за нею — Надійка. В школі зчиняється правдива баталія, бо на Зіну кричить чоловік, на Надійку — батьки з нареченим, а на нас трьох — ціла школа. Надійку я відмовляюся брати, але Зіну „відвойовую".

— Ідіть, ідіть! Хай вас дідько обох ухопить! — кидає нам на прощання Зінин чоловік.

Ревуца — чепурне і гарне містечко, зі старими і новими будовами, потопаючими в зелені. На вулицях роїться нарід. Придивившись пильніше на людей, відразу можна пізнати, хто „робить" революцію, а хто є тільки її обсерватором. Різниця виявляється не тільки в червоних кокардах і в їх відсутности, але й в рухах, словах і мінах: одні — веселі, збуджені, вдоволені, інші — в'ялі, сумні і насуплено-недовірчиві.

Идемо до „Окремого уряду", коло якого людей особливо багато. Перш ніж увійти, ми відбуваємо коротку нараду, а тоді просто йдемо до середини.

При вході стоїть вартовий.

— Ви куди? — питає нас.

— До начальника.

— В якій справі?

— В справі прийому наших чоловіків до війська.

— А чому ж вони самі не прийшли?

— Власне, ми це хочемо вияснити начальникові.

Патруль ні з того ні з сього віддає нам честь і робиться люб'язним.

— Зараз вас проведуть. Зачекайте.

Чекаємо дійсно недовго, поки з'являється якийсь розпорядчик з червоним ґудзиком, якому патруль вияснює нашу справу. Розпорядчик забирає нас і веде, як раптом до нас підходить якийсь пан, так само з червоною відзнакою.

— Ґоворите по-німецьки? — питає нас несподівано.

— Так.

— Зачекайте, товаришу, — звертається він до розпорядчика по-словацьки, — я затримаю цих жінок на пару слів . . .

— Я чув вашу розмову з патрулем, — говорить пан смішно по-німецьки. — Робите велику дурницю! . . Чоловікам накажіть у справу не плутатися, бо наше положення „швах". Нам наказали почіпляти оце, — показує на червону відзнаку, — але, що буде завтра — того ніхто не знає. Німці близько! . .

Ми просто приголомшені несподіванкою, але за одвертість платимо одвертістю.

— Цього, що ви сказали нам досить. Ми б уже навіть могли вернутись, коли б нас не чекав розпорядчик. Дякуємо! . .

Нас ведуть не до начальника Окресного уряду, а до якогось військового комісара, вбраного, однак, по-цивільному.

— Чим можу служити? — питає комісар чемно.

— Ми, — відповідаю якнайповажніше, — згідно з закликом уряду, хочемо вступити в партизани.

У комісара від здивовання обличчя розтягається, як тісто.

— Ви?!! В партизани?!! А що ж ви там будете робити?

— Все, що накажуть. Будемо стріляти!

— Стріляти?! — ще більше дивується комісар. — Як стріляти?! .

— Ну, як — звичайно: з пістолів, крісів, гармат — з усього, що стріляє.

Комісар починає сміятись:

— Ви не будете стріляти — то не жіноча справа.

— Чому не жіноча? — вдає ображену Зіна. — В червоній армії багато жінок і в піхоті, і в авіяції, і в артилерії . . .

Комісар зам'явся:

— Так . . . В червоній армії — так . . . але у нас . . . А ви вмієте стріляти? —

— Ні, ми не вміємо, але ми навчимося.

Комісар радий, що знайшов вихід:

— О, мої дорогі! Стріляти треба довго вчитися, знаєте? Дуже довго! Це не так просто собі — взяв і стрельнув! Треба уміти попасти в ціль, знаєте? . .

— Ну, добре, то ми підемо куховарити, — піддає нову пропозицію Зіна.

— Куховарок на фронті також не треба, — усміхається комісар, — на фронті їсти варять також мужчини. Знаєте, що таке фронт? Ні? Ну то я вам скажу, що там дуже небезпечно! Там рвуться набої, відривають руки, ноги і навіть забивають на смерть. На фронт жінки не можуть іти, бо там дуже небезпечно. Ваші чоловіки, чи брати — ті хай ідуть.

— Власне, я є вдова, а чоловік цієї жінки є хворий, отже від нас нема кому йти в партизани. Тому ми підемо, хоч в лазарет чи що . . . тільки от куди б дітей примістити? — плачу я.

— А у вас є діти?

— Так. У мене двоє, а в цієї жінки одне . . .

— Ну, то як же ви підете? Вас навіть сестрами не можемо взяти.

— А що ж тоді робити?

— Вам нема що робити — сидіть дома.

— Так? А як прийдуть „руся", то нас за те постріляють, що ми не пішли в партизани.

— Не бійтесь, — каже комісар, встаючи, — від жінок ніхто не сміє вимагати військової служби, коли в них є діти. Ніхто вас стріляти не буде. А коли ваші знайомі мужчини підуть до війська, то ми і про вас подбаємо, як про їхні родини. Ще через якийсь тиждень проголосимо набір добровільців серед біженців. Допобачення! . .

Прощаємось і виходимо. Обидві сторони, очевидно сміються: комісар, — вважаючи нас за дурних баб, а ми комісара — за дурного начальника.

Повернувшись до Муранської Длгої Луки, дізнаємося, що і з другої школи ходила делеґація до Ревуци, але з цілком інакшою метою й інакшими вислідами. Якими саме — ніхто не знав.

Ледве я встигла пообідати, як до мене підходить один адвокат і тихо каже:

— Пані, візьміть іще одну певну людину і приходьте до нашої школи. Маємо щось порадитись. Поки що тримайте справу в секреті.

Беру зі собою старого учителя і йдемо. В одній із заль школи вже зібрався чималий гурток, а на дверях стоїть „патруля". Правду кажучи, ці всі заходи обережности були зовсім непотрібні, але тоді вони видавалися розумними і конечними.

— Отже, панство, — починає нас поспішно адвокат, — я зреферую справу. Наша нарада є довірочна, прошу собі це затямити! . . Ми сьогодні ходили до Окресного уряду і говорили з кількома визначнішими урядовцями, в тому числі і з самим начальником. Ми представили справу так, що перейшли кордон леґально за згодою уряду Тіса в Братиславі. Тому ми є морально зобов'язані бути льояльними супроти того уряду і не маємо ніякого права встрявати у внутрішні політичні непорозуміння, які зараз виникли в межах Словаччини. По законам міжнародного права ми не підлягаємо законам мобілізації до словацької армії, бо не є словацькими горожанами.

(Продовження буде)

А. Луцьків

ТИРАНІЯ І РОСІЯНИ

(4)

Сталінове вихваляння росіян перед іншими народами дало велике віджевлення для великодержавницьких націоналістичних кіл російського імперіялізму як в СССР, так і поза його кордонами. Останніх 35 років російських націоналістів нічому іншому не навчили, і вони ще настирливіше домагаються лише одного — берегти і зміцнювати неподільну велику Російську імперію. Ще так недавно ми були свідками широкого імперського еміграційного руху серед росіян за повернення до СССР в колах російської еміграції з 1917-1920 рр., особливо в Европі. І хоч цей рух за безпосередню творчу участь в будівництві змодернізованої Російської імперії зустрів законний спротив з боку західньо-европейських урядів і примушений тепер іти на спад, та відгук цього продовжується і тепер в непослабленій активності імперських журналістичних кіл а все це разом показує, що розрахунок кремлівського „вождя" не був помилковим і дає відповідні наслідки.

Досконалим зразком завершення політичних шукань представників такої російської еміграції був широко відомий в СССР письменник О. Толстой, котрий на початку захоплення комуністами влади в Росії втік на еміґрацію, а потім, коли звідти побачив, що імперія не розвалилась, а, навпаки, ще успішніше далі розширюється та міцніє, хоч і не під трьохкольоровим прапором царської династії Романових, а під червоним ленінським, після п'ятирічного перебування за межами СССР (1918-1923 рр.) повернувся назад і всі свої сили та літературні здібності віддав на зміцнення імперії, пишучи романи про „славну" діяльність тиранів на московському престолі як в минулому, так і тепер: повість про Івана Грізного, роман „Петро І", роман „Хліб" про Сталіна і тому подібне. В особі О. Толстого найбільш типово виявилась сучасна панівна тенденція в розвитку імперської інтелігенції, представників російського імперіялізму, творців сучасного офіційного кремлівського світогляду, і вся та легкість, з якою весь час відбуваються різноманітні політичні поєднання на ґрунті російського імперіялістичного світогляду всіх захисників Російської імперії, починаючи від найзаклятіших комуністів і кінчаючи рештками дворянства на еміґрації.

Ні, не про „велич" потрібно тепер говорити росіянам, не про „славу" сучасного їхнього життя, а про жалюгідне животіння. І поки там замість вільної людини буде перебувати „совєтська проста людина", а вільне від комуністичної системи деспотизму виховання молоді і народу буде заборонене та буде від проявів незалежної людської думки й почуття за урядовими розпорядженнями невпинно спотворюватись, за таких умов росіяни будуть і надалі лишатись великою загрозою вільним людям та їх демократичній державності. Лише той може бути тепер дійсним другом росіянам, хто допоможе їм збагнути весь розмір їхньої відсталости і допоможе їхнім прозрілим людям стати на принципах послідовного демократизму, стати до боротьби проти комуністичних тиранів, жорстоких і поки що єдиних власників їхньої душі і тіла.

Лише тоді, коли росіяни позбудуться імперіялістичного світогляду та його пережитків та сповняться любов'ю до волі й бажанням до свого визволення, а разом з тим і до звільнення поневолених ними багатонаціональних інших народів, тільки тоді вони матимуть підставу на належне визнання і повне співчуття від прогресивних народів світу. Бо не може бути вільним і поважаним іншими народами той народ, який на крові й сльозах інших, поневолених ним народів будує свій добробут.

Не можна заперечувати пригноблення комуністичною тиранією значної частини працюючих мас російського народу, проти якої неминуче всім народам світу доводиться, а ще більше доведеться боротись, так само як незаперечним лишається й те, що російські комуністичні і антикомуністичні, але імперіялістичні пляни і прагнення найглибше закорінені в самих же росіянах, а не в завойованих і поневолених ними народах. І власне, тепер настав найвищий час про все це найширше освідомити всі народи. Не можна цілком ототожнювати сучасну кремлівську владу з росіянами, бо всюди ж відомо, що серед них наявна певна опозиція сталінським можновладцям і їх політиці, але також нема жадних підстав на те, щоб росіян прямо протиставляти як ворогів їхнім „совєтам" (державній владі), бо ж вони були їх найбільш активними творцями та захисниками протягом останніх тридцяти п'яти років.

Росіяни несуть на собі тепер найбільшу вину перед великою родиною народів світу за ті злочини, які вчинили їхні люди, особливо протягом останнього тридцятиріччя. Це ж росіяни, переслідувані манією своєї вищости і месіянського провідництва над людством, саме тепер найбільше допомагають Кремлеві в виконанні поставленої ним цілі — розвалити сучасний суспільний лад в світі і замінити його комуністичним деспотизмом.

(Закінчення буде)

Українська програма закриває Міжнародну Жіночу Виставу

Жіночий Виставовий Комітет повідомляє:

Міжнародна Жіноча Вистава буде закінчена в суботу, 8. листопада, українською програмою, якої зміст можна помістити в двох словах „Україна в Поході".

У програму входить виступ хору Митрополії Ню Йорку, показ народної ноші, народні і балетні танки та сольо-співи.

Показ ноші з різних областей нашої землі буде переплітаний народними танками і співами з тих частин України. — Головний український день на виставці буде субота 8 листопада.

Увесь день буде виставлений на оглядини український стиль, накритий за всіма нашими звичаями і традиціями. Кожного дня на виставці в нашім кіоску буде також виставка нашого печива як нпр. неділя 2 листопада і понеділок 3, буде печиво різдвяне, вівторок і середа — печиво весільне, четвер і п'ятниця — печиво великоднє, то за те в суботу на закінчення будуть у нас всі печива з усіх наших свят як релігійних так і родинних.

В ту саму суботу відбудеться дитяча програма і забава, якої і наші діти не повинні поминути. Належить згадати про дитячий контест, в якім беруть участь і українські діти від 2 до 10 років. Умови контесту: гарний вигляд, здоров'я і національний костюм. Цим контестом цікавляться особливо матері.

Коли зважити велику працю, яку досі вже виконав і ще виконає наш Жіночий Виставовий Комітет, то успіх вистави залежати буде вже лиш від нашого громадянства, а жіноцтва зокрема. Годі нам думати, щоб наш загал не прийшов побачити, як українське мистецтво поставлене нарівні з іншими етнічними групами в Америці.

Коли минулими роками ми мали нагоду бачити зразки нашого мистецтва в наших „сусідів", то цього року побачимо це наше народне мистецтво під написом „Україна". Весільний коровай прикрашений сосонкою і барвінком нагадає нам юні дні, ген, ген на рідній землі.

Під час виставки будуть виставлені на продаж нашими бизнесменами деякі мистецькі речі. Також печиво буде продаватись щодня.

Жіночому Виставовому Комітетові залежить дуже, щоб наше громадянство купувало білети перед виставою і в наших крамницях, як „Сурма", „Арка", „Еко", „Говерля", „Арт Мод" в Ню Йорку, в Нюарку на Спрінгфілд Евні в „Базарі" та „Говерлі". Також звертаємо увагу нашого громадянства, що виставка буде відкрита і в неділю 2 листопада, хоч на наших білетах сказано, що буде закрита.

Ціна білетів 75 ц. в часі вистави 90 ц.

Вистава відкрита щодня від 11 год. в полудне до 12 вночі. Офіційно відкриють виставу шведи своїм народним інструментом, подібним до нашої трембіти. Виставку закінчить українська програма під заголовком „Україна в Поході".

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найвигідніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

Секретар в Трентон, Н. Дж. — Не можемо приняти родини М. до Вашого відділу без переступних листів. Від секретаря нюйорського відділу маємо повідомлення, що він таки видав цій родині переступні листи. Тяжко зрозуміти, чому члени цеї родини не передали Вам цих листів. На переступних листах подано, до котрого дня ці члени заплатили вкладки в попередньому відділі, а це Вам конечно знати, щоб оминути непорозуміння в майбутньому. Тому треба Вам настоювати, щоб вони таки передали Вам переступні листи, а поки не передадуть, не треба приймати їхніх вкладок.

Не можемо теж приймати „наново" членів, які були суспендовані в іншім відділі, бо статут вимагає, щоб вони сплатили залеглі вкладки до відділу, котрий їх суспендував. Тоді цей відділ може приняти їх наново і видати їм переступні листи.

Головна канцелярія дістає листи від членів, які змінили місце осідку і бажають перейти до місцевого відділу У. Н. Союзу. Головна канцелярія не може переносити члена від одного відділу до другого без статутом приписаних формальностей. Тільки секретар відділу може видати членові переступний лист, а з переступним листом член може зголоситися до іншого відділу. При цім треба пам'ятати, що відділовий секретар може видати членові переступний лист тільки тоді, коли член має заплачені вкладки до кінця поточного місяця.

Д. Г. у Филаделфії. — Член може змінити рід забезпечення на такий, в якім вкладки вищі. Якщо він доплатить різницю у вкладках за минулі роки, то нова грамота матиме первісну дату приняття. Щоб перевести таку зміну грамоти, треба виповнити відповідну аплікацію і звернути стару грамоту до головної канцелярії враз з аплікацією. Тільки на підвищення суми забезпечення потрібно лікарських оглядин.

Секретар в Брукліні, Н. Й. — Безперечно, що Ваш відділ повинен створити собі касу, бо відділ має видатки, що їх мусить оплатити. Поштові значки, чинш за залю зборів — це звичайні відділові видатки, який не можна накладати на секретаря відділу. Відділи оподатковують своїх членів місячною вкладкою по п'ять або десять центів, але ї це замало, щоб оплатити всі видатки. Тому треба влаштовувати імпрези, щоб заробити трохи гроша на розвинення відділової праці. Як автономне тіло, відділ може виконувати багато різнородних функцій на користь своїм членам, своїй громаді і народній справі. Але до цього потрібно гроша, потрібно відділової каси, яку може збудувати праця членів. А праця членів у відділі це життя і поступ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„Жрать нєчєво, да жіть вєсєло" (московська приповідка „їсти нічого, та жити весело"). у попередніх числах нашої газети ми подавали, як українські діти на шляхах, по яких з України вивозять хліб, згортають з пилом зерна, що іноді розсипаються з шпарінок автомашин (зерно перевозять насипом, бо Москва на пшеницю не здатна виготовити в потрібному числі навіть личаних мішків) на дорогу. За виконання хлібозаготівель колхозникам Бородинського району під Києвом було дано виставу в театрі ім. Франка під назвою „Честь сім'ї" Мухтарова. „Перед початком спектаклю гостей вітав художній керівник та головний режисер театру, народний артист СССР Гнат Юра. Колгоспники розповіли франківцям про те, що вони зібрали хороший урожай зернових культур, достроково виконали державний плян хлібопоставок".

Про дійсний стан „ентузіязму" українських клхозників і громадян Києва дає уяву фотознимка, вміщена в англійській газеті „Дейлі Мейл" з 1 вересня цього року. На знимці подано вигляд буденної київської вулиці „щасливих громадян", що нагадує собою по вигляду й одягу людей, що в 1945 році вийшли з німецьких концентраків.

Підготовка до 19-го з'їзду комуністичної партії і боротьба з „українським буржуазним націоналізмом". Пленум львівської міської комуністичної конференції відбувся недавно порядком підготови до 19-го з'їзду московської комуністичної партії. Стрижневим питанням на ньому була „боротьба з українським буржуазним націоналізмом". Про це „Рад. Укр." 4 вересня пише:

„Міськом КП(б)У, як це справедливо відзначалося на конференції, добився значного поліпшення ідеологічної роботи у вищих учбових закладах, наукових установах, творчих спілках. Пожвавилася лекційна пропаганда, піднявся її рівень. Значно збільшилось число лекцій про радянський патріотизм, соціялістичні перетворення в західних областях України, про споконвічну дружбу великого російського й українського народів. Велику роботу проводять партійні організації по викриттю розтлінної ідеології підлих запроданців, лютих ворогів радянського народу — українських буржуазних націоналістів".

(„Українська Думка")

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

• РОЗШУКИ •

1. **Юліяна Хрущ з дому Фуртак,** пошукує сестру **КСЕНЮ ГЕТЬМАН,** жену Івана Гетьмана, що має біля 50 років. До Америки виїхала 1912 р. з с. Жеребки Королівські, пов. Скалат. Останні листи від неї були в 1938 р. з Ню Йорку.

2. **Гнат Грущ,** пошукує своїх кревних 1) **ВОЙТКА СТАНКЕВИЧА,** виїхав до Америки, 1912 р. з с. Романового, пов. Скалат. 2) **МИХАЙЛА СТАНКЕВИЧА,** виїхав до Америки в 1927 р. 3) **ГРИГОРІЯ КОСПРАКА,** виїхав до Америки 1929 р., з с. Жеребки Шляхоцькі пов. Скалат.

Усіх людей доброго серця, що про них знають, або їх самих, прошу написати на адресу:

PETER PREDZIMIRSKI
90 OAK STREET,
HARTFORD, CONN.

Шошукую
ІВАНА БІЛОВУСА,
син Василя з с. Чорний Потік, Буковина. До Америки приїхав перед Першою світовою війною. Він сам, або ті, хто його знають, односельчани, як рівнож парафії і організації до яких належить, будуть ласкаві написати до:

WOLODYMYR ZAPARANIUK
915 Whitesboro Street,
Utica 4, N. Y.

Пошукую брата **Михайла КОЗАКА** зі с. Мистичі, пов. Мостиська. Хто про нього знає або він сам, прошу писати: Iwan Kozak, 835 N. 6th St. Phila. 23, Pa.

Галину **ГУТНИК** і Юрія **КОЗОДОЯ** розшукує **В. Ходуня.** Хто знає про них або вони самі прошу повідомити мене на адресу:

SEMEN CHALYSHEB
Vallay Forge Road,
Post Office 581, Debon, Pa.

П. **НИКОЛУ ЗАХАРІЯКА** з Самбора, який був в Німеччині, а тепер є в ЗДА, прошу відгукнутись на адресу:

ЕВДОКІЯ ПЛАТКО
52 Orchard Street
Stamford, Conn.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Відділ ОбВУА.

Відділ ОбВУА влаштував 30 серпня у своїй домівці з нагоди 33-тіх роковин славного походу об'єднаних українських армій на Київ, святочні сходини членів, які відкрив голова тов-а п. В. Сімянцев, а мгр. І. Оверко виголосив змістовну доповідь про незабуті дні слави наших армій в міс. серпні 1919 р. Учасник походу УГА на Київ п. Т. Бабюк поділився у питомій йому гарній формі з приявними своїми споминами про один фрагмент боїв УГА на Україні в тому часі, а саме про бій одного пробоєвого куріня УГА під Кодимою. Опісля голова Тов-а знова бадьорим словом і вірою в наше краще майбутнє закрив ці сходини — свято української зброї, а приявні відспівали український гимн. Слід згадати, що того самого вечора перед сходинами п. І. Оверко виголосив ту саму доповідь в місцевій радіо-передачі.

В дні 7 вересня виголосив ген. П. Шандрук на святочних сходинах членів тов-а з нагоди 8-ої річниці бою І. Укр. Гал. Дивізії під Бродами доповідь: „Світові політичні проблеми і наші політичні та мілітарні можливості". По доповіді, яка викликала у численно зібраних оживлену дискусію, члени Тов-а приняли шановного гостя скромною вечерою, на якій серед співу і промов вітали та запрошували п. Генерала ще раз бути гостем у вояцькій домівці на Белмонт Евню 9. На сходинах і вечері були рівнож приявними і відпоручники тут. 6. відділу Укр.-Амер. Ветеранів. В обох укр. церквах були відправлені панхиди за поляглих під Бродами вояків І. Укр. Гал. Дивізії.

Віче. Заходом місц. відділу ОДВУ та під патронатом У. К. К. відбулось 6. вересня ц. р. в залі укр. централі віче, на якому гість з Европи, відомий політ. діяч інж. О. Бойдуник заступник голови УНРади і член проводу ОУН. виголосив довшу доповідь про сучасний стан українських визвольних змагань. Доповідь викликала широку і оживлену дискусію, в якій шановний гість на численні запити дискутантів давав вичерпні і переконливі відповіді.

Відслонення пропам'ятної таблиці для вшанування дириґента і композитора бл. п. Юрія Кириченка відбулось 14 вересня в укр. пресвітер. церкві в Ірвінґтоні, причому пастор В. Кузів виголосив відповідну промову підкреслюючи заслуги цього відомого дириґента Укр. Респуб Капелі, а пізніше укр. пресвітерського хору в Ірвінґтоні. Таблиця поміщується у церковній галі. Ініціятиву для її виготовлення дали пастор В. Кузів; п. Атрохим і Д. Мельничук, які замість квітів та вінця на домовину бл. п. Ю. Кириченка, який згинув 1951 р. трагічною смертю, перевели збірку на закупно таблиці.

Вечір мистецького танку і слова. Дня 21 вересня у вщерть виповненій залі Укр. централі відбувся вечір мистецького танку панни Роми Прийми та рецитації пані Л. Крушельницької в супроводі піяна, яке було у мистецьких руках п. Іванни Прийми. Панна Р. Прийма виступаючи в чудових, різноманітніх строях показала глядачам найкращі форми мистецького танку, а пані Л. Крушельницька чудовою дикцією і інтонацією дала в рецитаціях від себе усе, що найкращого може дати нам мистець слова. Не дивно, що учасники вечора виходили зі залі наче з країни чару і казки.

Місцевий Пластприят. Управа місцевого пластприяту зорганізувала цього літа виїзд тут. укр. дітвори до пластових таборів а саме: 12 юнаків до Нерровсбурга (оо. Василіян), 7 юначок на фарму п. Ґолембйовського, а новачки (ки) до Союзівки, усіх разом 41 дітей під проводом своїх старших виховників (иць). Усі діти вернули з таборів вдоволені, здорові і загартовані, з чого вдоволені рівнож їхні родичі. Повище число дітей трохи замале в порівнянні з числом укр. дітвори в Нюарку (поверх 300) і в порівнянні з числом укр. дітей з інших міст, які перебували цього літа на пласт. таборах. Можна надіятись, що в наступному році це число значно збільшиться.

Відділ Союзу Українок Америки. Товариство влаштувало в дні 11 вересня надзвичайні сходини членів, на яких приявною була і голова централі п. Лотоцька. По сходинах, на яких порушено чимало актуальних справ організаційних, намічено плян праці на майбутнє й зроблено світлину цілого відділу. Намічені м. і.: в дні 5 листопада ц. р. показ укр. нар. ноші, а в дні 9 листопада ц р. свято з нагоди 20-річного існування товариства.

Брак укр. харчівні в Нюарку. Від довшого часу на тут. терені актуальною стала проблема укр. харчівні (ресторану) з борщем, варениками та голубцями. Колись тут існувала і добре розвивалась така харчівня, а при теперішнім скупченні українців в Нюарку (поверх 6000 українців) безперечно мала б ще більше своїх „Кустомерів" не лише між українцями, але і і н ш и м и національностями. Дивно, що досі не знайшовся ніхто між нашими бизнесменами, який на взір Ню Йорку, Филаделфії, Шікаґа, Дітройту та хочби сусіднього Пасейку піднявся б таке діло зреалізувати.

О. У.

Ню Бронсвік, Н. Дж.

З українського життя.

З оснуванням Відділу У. К. К. А. в тут. осередку оживилось громадське життя не тільки у самому Відділі, але й усіх тут. організаціях, що об'єдналися в Міжорганізаційному комітеті для реалізування загально-громадських завдань амер. українців повіту.

До замітніших виявів пробудження громадського духа повіту належить зарахувати протикомуністичну маніфестацію з участю таких визначних американських діячів, як Роберт Вогелер з дружиною в'язень комуністичної Мадярщини, Гері Брандидж, директор протикомуністичних телевізійних програм, та офіційні представники области, повіту й міста. На програму маніфестації, що відбулась дня 12 вересня ц. р. під гаслом „Це може статись тут", склалися телевізійно-фільмові вирізки з нечуваного в історії людства звірського російсько-большевицького народовбивства в Кореї, Катині та диявольської масакри українців у Вінниці. Фільмова виставка, режисерована п р ед с тавником „Добрус-у", о. Вол. Профетою, скріплена свідченнями очивидців та ярко насвітлена у виступах американських гостей, зробила потрясаюче враження на всіх приявних. Вислів тому враженню дав Роберт А. Вогелер. Він сказав: „Є тільки одне розуміння комунізму — поневолення народів (15,000,000 у концентраційних таборах!), фізичне винищування всіх, що бажають жити по-людськи, гідно та достойно". Репрезентативну простору залю школи Рузвелта виповнила численна україн. громада, представники Амер. Леґіону та різномовного населення міста й околиці (ок. 600 осіб). В організуванні Маніфестації допомагав Міжорганізаційний Комітет Ню Бронсвіку й околиці.

Маніфестація найшла безпосередній живий відгомін у тут. американській пресі.

Дня 26 вересня 1952 р. відбулись у Ню Бронсвіку Звичайні Річні Загальні Збори Відділу УККА (голова — п. Каленик Лесюк). Звіт секретаря (п. Ратич) дав переглял праці на протязі року та намічення завдань, що стоять перед Відділом у черговому році.

Відділ згуртував 68 членів, започаткував реєстр громадян - українців, зорганізував комісії (організаційно - пропагандивну — Ст. Дембицький і М. Клеть, культ.-освітню — Ом. Цісик, імпрезову — Дм. Демедюк, та фінансово-господарську — Б. Котис і Вол. Гронь) тадав ініціятиву до створення Міжорганізаційного Комітету місцевих й сумежних українських установ і організацій (7). Крм Установчих Зборів були 2 ширші наради членів Відділу та 10 засідань Управи. Переведено збірку коляди на Н. Ф. УККА та окрему акцію збірки нац. датку в м. лютому. Разом відпроваджено через Відділ около $600 на цілі УККА. Власними силами (хор „Верховина" відзначено 33. Роковини Листопадового Зриву мин. року та у тісній співпраці з Міжорг. Комітетом (голова В. Ратич) улаштовано Роковини Української Державности і Соборности (промова проф. М. Шлемкевич) і Тарасове Свято (промов. проф. Ом. Цісик).

Відділ брав теж участь через своїх відпоручників у нюйорській та нюарській маніфестації і в V. Конґресі Амер. Українців у Ню Йорку.

Цю започатковану працю буде продовжувати та поглиблюватиме н о в о вибрана Управа під головуванням п. Ст. Дембицького. Збори, що відбувалися при незначній участі членів у звич. робочий день, з жалем прощали свого першого голову Відділу, п. Каленика Лесюка, який переноситься на постійний побут до Каліфорнії.

В. Р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СКРЕНТОН, ПА. — Відділ 123, Пресв. Богородиці повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. жовтня в церковній галі, зараз по Службі Божій. Таксамо проситься членів зложити $1 на Союзівку. Це ухвала останньої конвенції, що кожний член мусить зложити даток. — М. Еванцев, предс.; Т. Назар секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84 повідомляє, що з важних причин три-квартальні збори переложено з неділі 19. на суботу, 18. жовтня, точно о год. 6;30 ввечорі, в галі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Є дуже важні справи до полагодження, тому присутність кожного члена обовязкова. — В. Максимюк, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

ВИЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира, від. 173, повідомляє, що збори відбудуться у вівторок, 21. жовтня, о год. 7. ввечорі, в галі парохіяльній, при гр.-кат. церкві 608 So. Heald St. Проситься всіх членів сплатити свої довги за місячні вкладки, а ті, що не дали ще по $1 на Союзівку, хай принесуть на збори свій даток. — Уряд Братства.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8 повідомляє своїх членів, що збори Тов. відбудуться в неділю, 19. жовтня, в салі Клюбу, 13 Washington St. о год. 2. по пол. — Н. Лазук, предс.; В. Мандзій, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

• ПРАЦЯ •

УКРАЇНСЬКА
РАДІОПРОГРАМА
ВАСИЛЯ ШАРВАНА
з Найеґра Фоллс, Н. Й., пошукує до праці
РЕДАКТОРА-ФАХІВЦЯ
по щоденному радіопередаванні.
По інформації прошу зголошуватись на адресу:
UKRAINIAN RADIO PROGRAM
W.H.L.D.
761 Fillmore Ave., Buffalo 12, N.Y.

✝

Д-р Мед. Сергій Йосафат Яворський,
лікар Державного Шпиталю в Лапір, Міш., Хорунжий УСС, Лицар Хреста Галицької Армії, Хреста Наддніпрянської Армії і Хреста Бриґади УСС, Член УНС, упокоївся дня 3. жовтня 1952 р.

Невблагальна смерть забрала передчасно цю розмірно молоду людину (д-р Яворський народився 21. жовтня 1900 в с. Несторовичі пов. Зборів), залишаючи глибокий жаль серед родини, товаришів і громадянства.

Життя цієї людини це життя вояка за українську справу. Покінчивши гімназію, він кинувся у визвольні змагання, перевів переворот у Жовкві в 1918 році першого листопаду, а потім, зорганізувавши полк артилерії Восвідки, став командантом І-ої батерії важких мінометів УСС і бився з ним під Львовом, у всіх боях УСС-ів, маршував на Умань. По розпаді УГА, був у карних баталйонах в Казані, звідки утік до армії Петлюри. У 1920 р., відібраний до польського війська відбув школу артилерії але відмовився від служби.

В 1938 році покінчив медичні студії у Кракові й заразже нова війна кинула його на стійку. За німецької влади він був окружним лікарем в Санчі й обсадив всі лікарські посади українцями. На еміграції був в таборі в Інґольштадті в Баварії, потім, виеміґрувавши до Америки, працював як лікар в державному заведенні для умово хворих у Лапір. Шість тижнів тому подружився.

Похорони відбулися у Дітройті, 6. жовтня.

Вічна Пам'ять вірному Синові України, хороброму вояковві, доброму лікареві й громадянинові.

Українське Лікарське Т-во у Дітройті.

✝

Зі сумом сповіщаємо Друзів і Знайомих, що 19. вересня 1952 р., відійшла у вічність

НАТАЛІЯ ЧУМАК,

проживши 52 р. Померла несподівано на сірцеву недугу. Залишила горем прибитих: мужа Трофима, сина Миколу 15 р., дочку Віру, затя Павла Люльку, внуків Миколу і Любу.

Бл. п. Наталія Чумак ціле життя була зразковою християнкою, ніколи не забувала Бога і св. Церкву. Покійна співала в церковному хорі та була прикладом точности для всіх членів хору.

Перебуваючи на Україні, мала жахливе життя під совєтсько-комуністичним раєм. Вона мала ще двоє любих дітей, які в 1933 році, в наслідок голоду, трагічно згинули. Смерть улюблених дітей тяжко відбилась на здоров'ю матері. Покійна пережила гітлерівську окупацію і в часі цієї жахливої війни перенесла довгу тяжку дорогу від Прилук-Полтава до Німеччини-Авґсбурґу. Пережила тяжке таборове життя в Німеччині. Прибувши до Америки, недовго тішилася щасливим життям й, під час праці, закрила свої очі на віки.

Похорон відбувся 21-го вересня в Українській Православній Церкві св. Покрови в Бріджпорт, Конн., при дуже великій кількости парафіян й Приятелів інших віроісповідань. Нехай буде Покійній чужа земля пером.

Складаємо подяку о. настоятелю прот. М. Литваківському за урочисту Сл. Божу і похорон як рівнож і п. Василю Кузіву, Сестрицтву за участь в похоронній церемонії, цілій нашій Громаді, а також всім тим, хто допомагав нам в тяжку хвилину нашого горя.

Горем прибита
РОДИНА.